

# SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Oppsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHOOLD: Kardinal Wilhelm van Rossum. In memoriam. — Kardinal Wilhelm van Rossum. — Dom Ursmer Berlière. — Gamle merkedager. — Kongress-Minner. — Efterklang fra kongressen. — Herhjemme — og derute.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO — TELEFON 25287

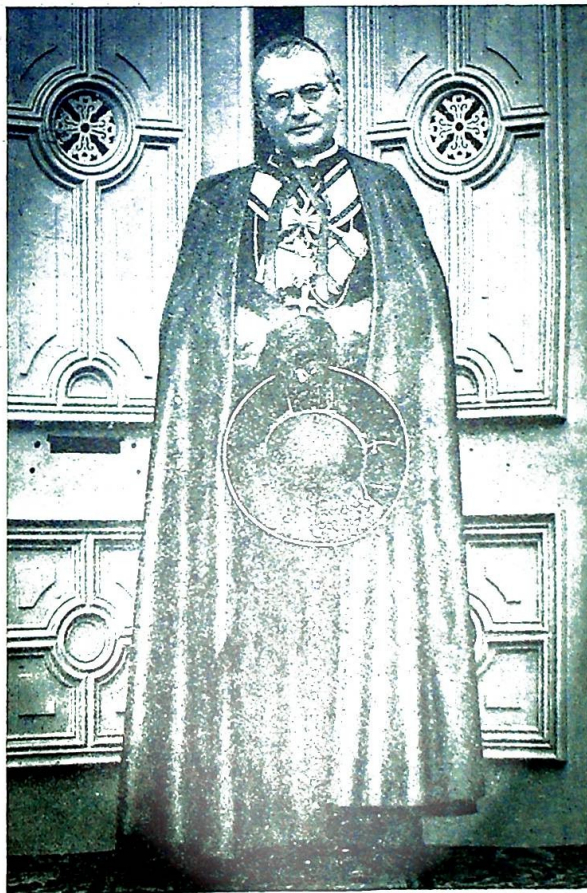


## Kardinal Wilhelm van Rossum.

IN MEMORIAM.

Så har han lukket i  
dødens blund  
det klare, skarpe,  
årvåkne øie  
som kunde lyne et  
kort sekund,  
men vant sig hjertene  
uten møie.  
Det fine smil vi så  
gjerns så  
er stivnet stille og  
leppen blå.

En høvding var han.  
Den vidnehær  
han selv så vidt over  
verden sendte  
til Kirkens vekst både  
fjern og nær  
har alltid følt hvor  
hans hjerte brendte.  
Så mildt, men myndig  
og viljesterk  
for Gud han øvet sitt  
store verk.



Men selsomt droges  
hans sinn mot Nord,  
hvor engang Kirken  
i svunne dager  
i by og bygd som  
ved fjell og fjord  
stod lys og strålende,  
rik og fager.  
Der, fremfor alt,  
måtte sæden gro  
til fremgang for den  
katolske tro!

Av bønn og hilsen  
et sakte sus  
der går fra Høinordens  
fjerne blåner  
som salmetoner og  
orgelbrus  
helt ut til holmer, hvor  
havet gråner:  
Gud gi dig lønn  
og en hvile sval,  
vår kjære høvding,  
vår kardinal!

K. KJELSTRUP.

## Kardinal Wilhelm van Rossum.

Ved kardinal Wilhelm van Rossums død har Kirken mistet en av sine betydeligste menn og Propagandakongregasjonen sin fremragende og vidtskuende chef.

Pater van Rossum hadde allerede et stort navn som teolog, da han i 1911 av Pius X blev utnevnt til kardinal. Men det er især som chef for Propagandakongregasjonen — hvortil han blev utnevnt i 1918 — at hans eminense har gjort en innsats som vil bevare hans navn i Kirkens historie.

Hans virksomhet i denne høie og ansvarsfulle stilling har vært av umåtelig stor betydning. Med sine store sprogkunnskaper, sin enestående arbeidskraft, sitt opofrende og uselviske arbeide, sitt klare blikk for misjonens behov, sin mottagelighet for nye arbeidsmetoder, har kardinal van Rossum i disse 14 år utøvet en slik innflytelse på den katolske misjonsvirksomhet hele verden over, at man trygt kan si, at de katolske misjoner har oplevet en fornyelse under hans ledelse. Han har i disse år gjennomført en omorganisasjon av det økonomiske grunnlag for misjonsvirksomheten. Ved sin store fasthet og iherdighet har han arbeidet for å befri misjonsarbeidet for de nasjonalistiske overdrivelsers farer og hindringer, idet han har tilskynnet og opmuntret bestrebelsen for opprettelse av innfødt geistlighet. Han har stiftet en rekke nye misjoner, opprettet et stort antall nye vikariater og prefekturer, f. eks. Finlands og Islands Apostoliske Vikariater, misjonen på Færøyene, Oslo Apostoliske Vikariat og de nye kirkedistrikter for Mellem-Norge og Nord-Norge.

Men for oss ligger det nærmest i denne stund å dvele ved den innsats kardinalen har gjort til fordel for den katolske virksomhet i Norge. I første rekke tenker vi da på hans besøk i 1923, da han besøkte de fleste menigheter i det sydlige Norge. Han var den første prefekt for Propagandakongregasjonen som gjestet vårt land, overhodet den første kardinal som besøkte landet siden Middelalderen. Derfor blev også hans besøk omfattet med enestående interesse, og hele hans reise fra Bergen via Molde og Trondheim til Oslo og videre til menighetene på vestsiden av Oslofjorden fikk et strålende forløp. Hans hjertevarme og opmuntrende ord til Norges katolikker, hans enestående elskverdighet og hjertensgodhet og ikke minst hans skjønne forrettelse av de liturgiske handlinger gjorde på alle de troende og også på en mengde ikke-katolikker et uforglemmelig inntrykk.

Fra dette besøk av bevarte han med sitt personlige

kjennskap til vårt land og folk en levende interesse for Kirkens gjenreisningsarbeide i Norge. De norske Romafarere, som siden fikk anledning til å opsøke kardinalen og legge beslag på litt av hans kostbare tid, blev alltid betatt av hans store imøtekommenhet og overstrømmende vennlighet. Han var alltid rede til å motta besøk av norske katolikker, og av sin lange og anstrenge arbeidsdag avså han med synbar glede tid til å høre nytt fra oss heroppe. Med sitt umåtelige arbeidsfelt — som omspendte misjonen i hedningeland og den kirkelige virksomhet i de land hvor katolikkene var i avgjort mindretall — syntes han alltid å være full av interesse for den lille flokk i det yderste Norden. Med sin store arbeidsbyrde, sine stadige ansvarsfulle plikter som Propagandachef, — «omsorgen for alle menigheter» — viste han alltid en faderlig deltagelse i alle våre gleder og sorger. Og således var han overfor alle som var anbetrodd hans ledelse. På den avdøde kardinal kan man anvende apostelens ord: «Jeg er blitt alt for alle forat jeg kunde frelse alle».

Men en viss forkjærlighet synes han — den nord-europeiske kardinal — å ha hatt for Nordens land. Dette viste han på mange måter — sist ved sin deltagelse i den første Eukaristiske kongress i Kjøbenhavn. Tross sin høie alder, sin svekkede helbred undslo han sig ikke for denne for ham slitsomme embedsreise — midt i sin korte sommerferie. Etter sin ankomst til Holland nogen dager senere blev den virksomme gamle kirkefyrste innhentet av døden.

En lang arbeidsdag i Kirkens tjeneste er avsluttet. Og den stridende kirke på jorden har mistet en stor og trofast sønn, en ydmyg og sjeleivrig ordens-prest, en vidtskuende og fremsynt prelat, en god og opofrende hyrde. Og vi katolikker i Norge har tapt vår høie chef og beskytter, vår opriktige venn — ham som vi har kunnet stole på i motgang og medgang, ham som vi i sannhet kunde kalle: *vår kardinal*. Vårt tap er stort, vår sorg er opriktig. Vi vil bevare hans minne levende, og i takknemlig erindring vil vi ihukomme kardinal Wilhelm van Rossum i vår bønn for de døde.

Requiscat in Pace.

Henrik Irgens,  
Apost. Administrator.

Kardinal Wilhelm van Rossum blev født den 3. september 1854 i Zwolle i Holland. Han studerte først i seminariet i Kuillenburg, så i Ruremonde og Bois-le-Duc, og blev den 17. oktober 1879 viet til prest i Wittem. Etter en kortere tid å ha undervist i Ruremonde blev han professor i Dogmatikk

i Wittem, hvor han blev rektor i 1893. 1895 blev han kalt til Rom og var fra 1904—1917 medlem av kommisjonen for Kirkerettens Codifikasjon — et arbeid som Pave Benedikt XV omtalte med stor tilfredshet. Ved Van Rossums utnevnelse til kardinal i 1911 erklærte også Pave Pius X uttrykkelig, at den skjødde «propter immensam scientiam» (på grunn av hans omfattende lærdom). I januar 1914 blev han president for bibelkommissjonen og var pavelig legat ved de eukaristiske kongresser i Wien 1912 og i Amsterdam 1924. I september 1915 blev han storpønitar. Men den største æresbevisning mottok kardinal van Rossum, da han 12. mars 1918 blev utnevnt til prefekt for Propagandakongregasjonen. Den 19. mai samme år blev han av Benedikt XV i det sikstinske kapell konsektrert til erkebiskop. — Han hadde under sig 94 bispedømmer, 185 apostoliske vikariater og 73 prefekturer.

Av hans teologiske verker er det viktigste: *De essentia Sacramenti Ordinis*, Freiburg 1904.



## Dom Ursmer Berlière.

Dom Ursmer Berlière, Benediktinermunk fra Abbediet Maredsous i Belgien, er avgått ved døden, 71 år gammel. Man vil erindre, at den avdøde var en av de pavelig delegerte ved den internasjonale historiske kongress i Oslo 1928, hvor han vant sig mange venner heroppe. Hans ry som videnskapsmann var internasjonalt, og han hadde alle de utmerkelse hvormed man pleier å hedre åndens stormenn. Hans publikasjoner var mange — med forskjellige emner, men med samme ypperlige stil og klare fremstillingsmåte, og med en omfattende viden forbandt han et fromt gemytt og en innerlig hjertekultur, som ga varme til hans sannhetstro nøkterne historiske virkelighetsskildringer. R. I. P.

## Gamle merkedager.

### September

måned innbefatter slutningen av den hedenske kalenders tvi-måned, samt begynnelsen av den følgende, kalt haustmåned, som begynner omkring den 15.; efter kristendommens innførelse med en torsdag.

Den 1. septbr. var minnedag for den hellige Ægidius, født i Athen, og siden eremitt i nærheten av Arles i Frankrike. Han kaltes av våre forfedre Iljan, Yljan eller Ørjan, på svensk likeså, på fransk St. Gilles. Dagen kaltes i Norge Kverne-Knarren, og betegnes på primstaven med et par kvernsteiner, for var den dag tørr, vilde det hele høsten igjennem bli slemt for vann til kvernen. Som været var den dag, het det, så vilde det bli tre uker derefter.

Den 8. septbr., minnefesten om jomfru Marias fødsel, kaltes også Mariamesse, øvre; var det godt vær den dag, skulde det bli en god høst. På den dag skulde sauene klippes, derfor betegner man den på primstaven med en sauesaks, på svenske primstaver satte man saksen ved Yljanmesse.

Den 12. septbr. blev påbudt av erkebiskop Eystein som en festdag i Nidaros, til minne om at noe av Kristi blod på den dag i året 1165 som en kostelig reliqvie kom til Kristkirken. Dagen kaltes, uvisst hvorfor, Fingergulls- (d. e. fingerrings-)messe. Den helligholdtes dog kun innen Trondheims grenser.

Den 14. septbr., korssets ophøielsesdag, var minnefest om at det hellige kors, som den persiske konge Kosru hadde bortranet fra Jerusalem, atter blev bragt tilbake ved keiser Heraklius. Ved korsmessetid om høsten kunde alle gjerder og grinner fritt nedtas, og da skulde man ha innhøstet. Omtrent på denne tid regnet man også den egentlige høsts begynnelse, likesom også den gamle haustmåned begynte da.

Lambertusdag, den 17. septbr., betegnes på norske primstaver med et lam, ganske visst kun for navnlighetens skyld (lamb.).

Matthæusmesse, 21. septbr., skulde man begynne å samle løv til vinteren. Derfor betegnes den på primstaven med en øre. På andre primstaver finner man den betegnet med en hest og en støvle, fordi det da er regntid, og man må ride. Den dag het det og om bjørnen, at den samlet gress og mose til sitt vinterleie, hvorfor det da gjerne pleiet å være godt solskinsvær.

Mauritius' dag, 22. septbr., betegnes på svenske primstaver med et skjold.

Den 24. septbr., 9 måneder før jonsok eller Johannes den døpers fødselsdag, regnet man hans undfangelsesdag, og høitideligholdt dagen til minne herom.

Michelsmessedagen høitideligholdtes til minne om erkeengelen den hellige Michael, antikristens betvinger. Sålenge rim og frost inntraff før Michelsmesse, så lenge skulde det rime og fryse før Gauksmesse. Den er her betegnet med erkeengelens hode, omgitt av en glorie. På andre primstaver betegnes den med et lyster, for fiskeriets skyld, eller med erkeengelens basun. Også finner man den på de steder hvor der holdtes marked betegnet med en vekt.

## Kongress-Minner.

Ecce sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo, ideo jurejurando fecit illum Domines cres cere in plebem suam \*) — — — mektig og gripende lyder korets sang i den tettpakkede St. Ansgars kirke; mens procesjonen av prelater långsamt skrider opover midtgangen mot koret. Det er såvidt den kan komme frem, så tett står kirkefolket. Man har i timer stått og ventet, og nu! Nu er ventetiden omme. Kongressen er begynt. Det i måneder ventede øieblikk er kommet. Nytter ikke å tenke, her kan bare føles. Og det å føle er farlig nok; det er dette med tårene, som er så leie å holde tilbake. Så kløves luften: St. Ansgarskirkens tak løftes op som av usynlige hender. Himmelen velter inn og fylder alt og alle: et tusenfoldig kor synger; nei jubler: «Veni creator spiritus, mentes tuorum visita!» Dette er ikke sang, det er rop, skrik, jubelskrik fra hjerter som næsten er sprengt av lykke. Allikevel

\*) Se, Ypperstepresten, der var Gud velbehagelig i sitt livs dager; derfor lovet Herren det med en ed, at han skulde bli stamfar til hans folk.

banker alle disse hjerter. Varmt og stort. I takt og i utakt. I varm hengivenhet for og til Sakramentet, som står langt deroppe på alteret, omgitt av monstransens strålende gull. Noen kan se, andre ikke; men alle føler at her er Kristus, den levende Guds Sønn.

«Høitidsdag i Kristi Kirke  
er oprunnen underfull — — —»

— — — — —  
We are all flesh of the same flesh! Therefore I am here to day! We are all children of the same God! Therefore I am here to day!

Biskop Chulamparabil slynger ordene ut over den mektige tilhørerskare i Idrettshuset og gjennom mikrofonen ut i eteren, ut over hele verden. Var det stenskrud som fulgte? Nei, 15 nasjoners begeistrede hyldest. Han stod der, biskopen fra Malabarkysten, med ansikt som ibenholdt, hår som elfenben, i biskoppelig skrud og tok imot og gav. Vandret like inn i skandinavernes og europeernes hjerter.

Veien fra Kollayam til Selja er lang; men den kan tilbakelegges i løpet av brøkdelen av et sekunn. Avstanden mellom Indien og Norge er stor; men de to land kan dog være ett.

Biskop Mangers. Den yngste av prelatene. Norsk og nordisk i fremferd og lynne. Er det noen som



Kardinal van Rossum bærer Sakramentet i den store procesjon.

husker hvad han sa? Satt vi ikke alle og bare så ham — glemte å høre? Verdig og stille. Ingen store geberder. Beskjeden og stor. Vår egen biskop. Orienten og Norge. Varme og kulde? Nei bare varme, stor og mektig varme og smeltede hjerter i inderlig takk og bønn. — Jubilate Deo, omnis terra, servite Domino in lætitia!

I Sakramentskirkens hvite skjønnhet kneler en flokk norske gutter og mottar lægedom for alle sår av den ærverdige grånende Biskop Kerckhofs hånd. Og en stund etter: tusener i procesjon gjennom gatene. Korset først. Folket etter. I sang og bønn.

Høitidsdag må vel vi feire,  
Gud er selv i våre leire,  
midt iblandt sitt folk han bor — —.

Biskop Brems beåndede preken over ordene «Gud er kjærlighet» klang ennu i alles øren. Hans ord sved sig inn i bevisstheten: «Kom hit, alle tyve, mordere, forbrytere, vær velkomne, ti Gud er kjærlighet!» Og alle kom. Alle gikk med. Enten de nu var forbrytere eller ei. Nordmennene med Olavs banner høit. Små barn. Oldinger. Familier med kufferter og nistekurve. Tusener er med. Flere kommer til. Efter korset, — foran Sakramentet.

Derfor vil vi glade følge  
Kristus på hans seiersgang.

Langsomt, sikkert skrider procesjonen frem. det er den nye tid som kommer. Med ungdommens lyse sinn og urokkelige visshet. Med fortidens tradisjoner og nuets sikkerhet, skapt og formet av sakramentets livgivende trøst. Middelalder blev det sagt. Ja, Middelalder! Men vel å merke *dens* kraft og mot og varme tro forenet med vår tids opplysning, vilje og ukuelige evne. Frem går procesjonen. Frem for Kristus, for Kirken, for enhetstanken i folkene.

Derfor la på kne oss falle,  
ti vi se Gud for oss stå!

— — — — —  
Og så kongressens siste sammenkomst. Igjen er det kolossale Idrettshus overfylt med feststemte mennesker. Ingen oparbeidet alvorlig stemning. Alt er smil og glede. I vissheten om og troen på at den ånd som hersker i hallen er den som gjennom trengsel fremkaller smil og gjennom nød skaper glede.

Men her er ikke trengsel og nød. Her er møte i den Eukaristiske kongress. Det siste møte, som dog føles som det aller første, fordi alle vet at når kongressen er slutt skal dens deltagere daglig møtes — i bønner.

På talerstolen står lægmannen. Han taler. Og hvilken tale. Hvilken elektriserende, strålende ordenes symfoni! Det er mennesket som takker, påkaller og hylder. Det er det usleste kryp — for å bruke talerens egne ord — som strømmer over i takknemlighet og fryd. Som beretter om en samtale med Gud foran

Sakramentet. En samtale som *en* enkelt har hatt; men som tilhørerne plutselig opdager at de også kjenner igjen. Som de også har: på sin individuelle måte — riktignok; men med samme resultat.

I liv og død jeg inderlig  
til sannhets Kirke slutter mig,  
jeg aldri vil den svikte.

Kongressen er slutt; men dog varer den. Den er et minne, og dog oplever vi deltagere den fullt og helt hvert øieblikk på dagen. Den styrker og hjelper i kampen for å nå alle de mål vi har; men kanskje især det at: *Alle skal være ett!*

C—W. L.

## Etterklang fra kongressen.

I det danske blad «Politiken», som man ikke skal beskyldes for å ha religiøs innstilling ellers, finner vi følgende, som i høi grad er symptomatisk for verdien av eukaristiske kongresser. Til orientering for våre lesere vil vi opplyse, at «Timeglas» er en daglig forekommende fast rubrikk i bladet.

### TIMEGLAS.

Vilhelm Rasmussen har rett i, at det er tvilen, der skaper nye sannheter. Der skjer stadig noget, som tvinger oss til å revidere begrepene. Mon ikke f. eks. katolikkenes strålende optog, hele den katolske Kirkes maktutfoldelse på dansk grunn og frem for alt de mange eiendommelige og betydelige prelat-skikkelser har fremkalt nogen pavlovske refleksjoner i storhjernene på rettroende protestanter? Det faller naturlig selv for en lægmann i disse dager å bruke uttrykk fra psykologenes terminologi, også når talen er om den eukaristiske kongress, der sluttet igår. Den katolske Kirkes prakt, kardinalenes rødviolette drakter, de gullinnvirkede messehagler, baldakinene, hele den festivitas, hvormed katolikkenes forstår å omgi deres gudstjeneste, har hos oss først fremkalt en naturlig refleks, vi åpnet våre øine og beundret, hvad vi så. Dernæst en betinget refleks, og det er her tvilen setter inn.

Lærte vi ikke i skolen, at reformasjonen ganske hadde gjort det av med katolicismen? Vi leste om munkenes vellevned, de ryggesløse pavers orgier, hele denne augiasstald, hvor Luther muget ut og for bestandig utryddet troen på avlad og helgener. Hans Tavsen var en helt, billedstormerne hadde rett, og Christian den tredje var den sanne tros forsvarer. Efterhånden har historien pillert ved disse vår barnelærdoms dogmer. Vi forstod, at kong Christian like så litt som de tyske fyrster kun handlet ut fra ideelle beveggrunner. Der var også beregning med i spillet, når han konfiskerte kirkegodset. Vi lærte å se med mildere øine på munkene og klerkene, der gjennom middelalderen hadde bevart vesterlandenes kultur. Billedstormerne fikk urett, selv blandt den lutheranske kirkes prester, der nu er så ivrige efter å bøte på, hvad deres forgjengere forbrøt, og efter evne søker å redde, hvad der er levnet fra Kirkens store tid av kalkmalerier og billedskjærerearbeider. Renessansetidens baktalte paver viste sig å være fine og kunnskapsrike kjennere av oldtidens kultur, kunst og videnskaps beskyttere. Selv den for sin skamløshet utskrekne pavedatter Lucretia Borgia fremstår efter de allersiste opplysninger næsten engleren som en fin og blid og høidannet kvinne, skammelig bakvasket.

Når nu den katolske Kirke for våre øine i den danske sommer utfolder hele sin strålende prakt og sender noen av sine stateligste og høiest begavede menn herop, forstår vi rent umiddelbart, at katolisismen ikke bare er en turistoplevelse på reise, men en levende realitet, måskje den største åndelige makt i tiden. Der tales så meget om en revisjon av våre skolebøker. Falske forestillinger om våre naboer, uriktige seiersberetninger, ensidig berømmelse av de forhold, der førte til nederlag, alt hvad der kun er egnet til å fremme chauvinisme og fremdeles hilde oss i villfarelser, skal ut av dem. Det er visst på tide, vi også sletter den villfarelse, at protestantismen for bestandig skulde ha gjort det av med den katolske Kirke. Gjennem tvil om vår barnelærdom er vi, enten vi synes om det eller ei, nådd til den tro; at Paven stadig representerer en åndelig makt, som millioner av mennesker bøier sig for. Man kan bli student her i landet og ikke vite bedre, enn at Luther beseiret Paven og nedstyrtet katolisismen i grus. Når vi skal til å skrive de nye historiebøker for skoleungdommen, så må vi huske også å revidere kapitlet om reformasjonen.

## Herhjemme —:

Oslo.

I.

### Åpningsmøtet i Oslo katolske aften-skole.

Torsdag 1. september efter aftenandakten samledes lærerne og elevene ved Oslo katolske aften-skole i Foreningslokalet for ved et lite festmøte å innlede skolens arbeid. Tilstede var provikaren Pater Béchaux, Mgr. Kjelstrup, skolens direktør, Pastor Laudy og Pastor Gorissen. Møtet åpnedes med at Pastor Laudy holdt følgende tale:

«Mine herrer!

Vi er samlet her i aften til et beskjedent lite festmøte i anledning åpningen av den katolske aften-skole. Det er med glede at jeg hilser Pater Béchaux velkommen som provikar og representant for Vikariatet Oslo — det er med glede at jeg i vår midte ser Monsignore Kjelstrup, hvis varme interesse og intense arbeid for ungdomssaken har stått så mangen prøve, og hvis tilstedeværelse er et tydelig bevis på sympati også overfor det nye arbeid, som nu skal påbegynnes for ungdommens vel. Og jeg ønsker tillike Pastor Gorissen, som iaften representerer St. Halvards-menighetens interesse og velvilje, hjertelig velkommen. Jeg benytter anledningen til å takke de herrer, som har stillet sig til skolens disposisjon som lærere i de forskjellige fag. Den sympati og det samarbeid, som vi har møtt, viser en klar forståelse av den store betydning som det arbeid kan få, vi nu skal til å begynne i Guds navn og under Guds velsignelse.

Og så være de første elever hjertelig velkommen! Vi er hverken forbauset eller skuffet over at deres tall

er så forholdsvis lite — all begynnelse må være liten, fordi den er bestemt til å vokse. Dette er selve utviklingens lov. Og denne skole er bestemt til å vokse. Om den vil nå denne bestemmelse avhenger nu for en vesentlig grad av lærernes og elevenes samarbeid. Begge parter må bringe ofre — lærerne ofrer sin fritid og sine krefter — for elevene er der alltid anstrengelser og besværligheter forbundet med en aftenscole, og derfor ofrer også de. Vi må hjelpe hverandre til å bevare vårt humør, vår optimisme, vår energi, tross de vanskeligheter og skuffelser som sikkert vil møte oss. Jeg må få lov til å citere de vakre ord som rektor Sæland i formiddag har sagt til de nye universitetsstudenter — det kan nok være at også vi kommer til å oppleve mismotsstunder, hvor vi holder på å gi det hele op fordi vi har en følelse av, at bakkene vi skal opover er tunge og uoverkommelige. Det er ingen makelig kongevei vi skal følge, men en vei, som krever anstrengelser og utholdenhet til reiseutstyr.

Men bak vår skoles grå hverdag toner større perspektiver frem, for med Guds hjelp blir denne skole det første skritt på veien til et organisert arbeid for ungdommen — et skritt som må gjøres — og det er jo alltid det første skritt som koster. For oss vil det muligens senere hen i livet bli et strålende og glederikt minne, at vi har holdt ut som pionerer for dette ungdomsarbeid — holdt ut gjennom de mulige vanskeligheter og skuffelser. Og med disse ord vil jeg be Pater Béchaux som provikar i Hans Høiærverdighet Biskopens navn å erklære Oslo katolske aftenscole for åpnet.»

Efterpå talte Pater Béchaux:

«Da Pastor Laudy for noen tid siden ba mig åpne denne skole var jeg straks villig til det, fordi jeg følte det både som en plikt i Hans Høiærverdighet Biskopens og Administrator Irgens fravær og som en glede. Vi oplever i kveld et betydningsfullt moment i Norges Kirkehistorie — ti selv om begynnelsen, som Pastor Laudy fremhevet, er beskjeden, så innebærer den dog store løfter. Jeg må her minne om lignelsen om senepskornet . . . Og hvorfor er en katolsk aftenscole da av så stor betydning? Jo, fordi den skaffer ungdommen de to ting, som er absolutt nødvendig i våre dager: for det første kunnskap i religion og for det annet fagutdannelse. Det er kombinasjonen av disse to ting som gir skolen den store sociale verdi. Kristus har kalt apostlene jordens salt og jordens lys, men disse ord er rettet til oss alle, fordi vi alle må bli apostler. Jordens salt finner ungdommen i en sakkyndig utdannelse — jordens lys får de og blir de gjennom religionsundervisningen. Og på Hans Høiærverdighet

Biskopens vegne erklærer jeg herved Oslo katolske aftenscole for åpnet.»

Alle reiste sig under provikarens siste ord. Selve møtet var dermed slutt og man gikk over til et selskapielig samvær, hvor elevene privat fikk anledning til å tolke sin takknemlighet overfor skolens bærende krefter.

## II.

### *Felleskommunionen i St. Olavskirken.*

Søndag 4. september. St. Olavskirken helt full med barnene på de første benker — og ungdom tett i tett ned gjennom hele rummet. Oppe i koret kneler Administrator Irgens og Pêre Béchaux. Alle andre er overdådig prydet med høstens skjønneste blomster. — Det er sangmesse med katekese og Pastor Laudy taler varmt og forståelsesfullt om *navnet*, hvori alle kne bøier sig: om den innerste og innerligste betydning av Jesus Kristus som Frelseren og Kongen. Fra alle sider belyser han, hvad det vil si for oss *nu* at vi har en Frelser og hvorledes veien går fra *Frelseren* frem til *Kongen* — den eukaristiske vei, offerveien.

Og så følger en vandring til kommunionbenken som på en av Kirkens største festdager. Det ene unge ansikt efter det annet glider forbi — rolig, bestemt, fredfylt og glad. Hvem er det, som skriver og taler så meget om «nutidens ungdom»? Hvem er det, som har så meget å utsette på den? La oss eldre vokte oss for å stemme med i det kor, for er det gått fatt med ungdommen bærer *vi* ansvaret, som dette kostbare materiale er betrodde. Ungdommen selv er lysende av god vilje, av tro og av håp. Den har ferre *illusjoner* enn vi andre som unge, men deres *idealer* er i behold, selv om dens virkelighetssans er større enn vår var engang. Og på grunn av denne sin virkelighetssans har den alle chanser for å kunne levendegjøre idealet i det daglige liv: Gudsriket som er «midt iblandt Eder» — livet i tjenende kjærlighet.

Den vidunderlige tone fra denne uforglemmelige høitidsstund fortsetter ved fellesfrokosten i Foreningslokalet, hvor et festlig dekket bord ventet. Pêre Béchaux var første taler. Allererst rettet han en takk til alle de tilstedeværende, særlig til Administrator Irgens og St. Olavsforbundets formann, bankchef Parmann, fordi de var kommet for å delta i denne avslutning på den norske deltagelse i den eukaristiske kongress i Kjøbenhavn. Det var som en gjenopstandelse av de oldkristelige kjærlighetsmåltider, hvormed hver gudstjeneste den gang avsluttedes. Han vilde nu foreslå biskopen at en slik felleskommunion for alle foreningens og menighetens medlemmer fant sted hvert år

den første søndag i september. Dette vilde på en verdig måte avslutte den eukaristiske kongress.

Derpå talte Administrator Irgens. Han takket Pêre Béchaux og Pastor Laudy for den utmerkede måte hvorpå disse to hadde organisert og ledet den norske representasjon. For alle deltagerne hadde det vært styrkende og oppbyggende å erfare at tross alle nasjonale særegenskaper og alle politiske stridspunkter kunde Nordens katolikker møtes på et grunnlag, som lå dypere enn fedrelandets jordsmon og følges ad på en vei, som førte gjennom all subjektiv meningsforskjell op til sannheten, som er *en* og forenende. De hadde derved erfart den *fred på jorden* som er lovet alle som har «den gode vilje».

Tilsisst talte sekretær i St. Olavsforbundet H. Barra. På alle deltageres vegne takket han Pêre Béchaux og Pastor Laudy for den varme personlige måte de hadde ledet ferden. Det kunde ikke nektes, at der i alle hjerter satt igjen noen misundelse for det rike katolske liv vi hadde sett utfolde sig annetsteds — men det var en *hellig* misundelse: en følelse som egget og ildnet oss til å forsøke å komme frem til det samme — en følelse som vakte det beste i oss til forøket og mer bevisst liv. Han vilde derfor ikke kalle dette en *avslutning* på den eukaristiske kongress — det var en *begynnelse*, som blomsten er begynnelsen til frukten.

Under frokosten utdelte Pêre Béchaux fotografier fra ferden til deltagerne, som tillike fikk en liten hilsen fra Mgr. Assarsson i Helsingborg i form av et lite hefte «Minne av St. Clemens kapell i Helsingborg» med personlig dedikasjon til hver enkelt. Opmerksomheten blev mottatt med stor begeistring — de festlige, men altfor korte timer i Helsingborg er en av ferdens mest strålende minner.

Tilsisst bad Administrator bordbønn og avsluttet dermed det hyggelige samvær.

### III.

#### *Ungdomsfellesmøte i Foreningslokalet.*

Samme aften efter andakten samledes en betydelig del av begge menigheters mannlige ungdom i Foreningslokalet. Den nye foreningsfane, som var oppstillet på scenen, vakte almindelig begeistring blandt de tilstedeværende. Pastor Laudy holdt en tale om den moderne katolske ungdomsbevegelse ute i verden, og fremhevet især, hvordan den forsøker å utvikle blandt ungdommen en positiv livsinnstilling, som ikke viker tilbake for å bringe offer for troen. Dessuten legger man nu for tiden megen vekt på centralisasjon i ledelsen og på ytre distinktioner, som har en suggererende, samlende

kraft. I forbindelse dermed vil den yngre avdeling snart få foreningsdrakter, hvorav en modell blev fremvist på møtet. Derefter var det oplesning av et ungdomsspill, som formodentlig vil bli opført i november. Hr. Lund optrådte så som redaktør for «Fjortendagsposten», hvis humoristiske innhold vakte stor jubel blandt tilhørerne. Et hyggelig selskapeleg samvær avsluttet denne vellykkede aften, som var et slående bevis på riktigheten av det gamle ord:

«Gleden ved Guds grønne jord,  
gleden ved Guds Nådes bord,  
de vil ikke kriges.  
Klokkeklang  
og munter sang  
kan så godt forliges.»

### IV.

#### *Requiemmesse.*

I St. Olavs kirke lestes tirsdag morgen requiemmesse for kardinal van Rossum. Messen celebretes av Administrator Irgens, assistert av Mgr. Kjelstrup og Pastor Laudy. Absolusjonen ved baren forrettedes av Administrator.

#### *Hamar.*

På Administrators initiativ er der ihøst blitt igangsatt en fellesskole i den herværende prestegård for menighetens skolepliktige barn. 1. september blev den i nærvær av en forholdsvis anseelig forsamling åpnet av sognepresten Pastor Sund, skolens bestyrer, i det vakre skolelokale og tilstøtende foreningslokale og bibliotek, som alt sammen nu har fått plass i prestegårdens 1. etasje. — I denne forbindelse tør man trygt fremheve foreldrenes store forståelse for saken og deres beundringsverdige katolske ånd, idet de tross alle vanskeligheter ikke har nølt med ta sine barn ut av de respektive skoler, hvad dog for mange betyr lengere skolevei. Lærerstaben består for tiden av presten selv og en utdannet skolesøster av St. Karl Borromeus-søstrenes kongregasjon, og begge får nok sin fulle hyre med åtte barn, fordelt på fire klasser. Om kort tid vil der til den almindelige folkeskoleundervisning ennu føies engelsk og tysk som frivillige fag. Alt skolemateriell er fritt, og da det meste snarest må skaffes tilveie, undser ikke sognepresten sig for å rekke hånden ut mot det offervillige publikum: kanskje kunde han få et Norges-kart fra én, et Europa-kart fra en annen, et verdens-kart, en globus eller noen lærerike plancher — takknemlig for alt, nytt som gammelt!

Aos.

*Arendal.*

I arbeiderbladet «Tiden» finner vi følgende:

St. Franciskus-hospitalet.

Hitler vil utrydde jødene, og Marta Steinsvik går berserk mot katolikkene.

Det er ikke vår oppgave å skifte sol og vind mellom de forskjellige religioner og de forskjellige religions-sekter. Den ene kan for oss være likeså god som den annen. Enhver blir som bekjent salig i sin tro.

Men en ting må man — uansett trosbekjennelse og opfatning ellers — beundre og respektere katolikkene for: Deres barmhjertighetsarbeide, deres store, møisommelige og uegennyttige arbeide for de syke og lidende iblandt oss.

Dette arbeide er ikke som visse andres støierende og bråkende, ikke anmassende og hesblesende. Det er båret oppe i det stille og av det gode.

La oss nevne et eksempel fra det nye St. Franciskus hospital: Som det aller nyeste på området er innlagt et signalsystem med lamper fra sykeværelsene og ut til de forskjellige korridorer, istedfor ringeapparater, så patientene ikke skal forstyrres. Det er som et symbol.

Dette store og vakre hospital, som blev innviet tirsdag, vidner høit om katolikkens utrettelige arbeide for de syke.

Vi gratulerer dem og vi gratulerer byen med det nye prektige anlegg.

*Pavelig Kammerherre Christopher Paus,*

som for tiden opholder sig herhjemme i Norge, fyller den 9. september 70 år. Som bekjent har Kammerherren de siste år bodd mest i Rom, hvor han stadig har gjort tjeneste ved Vatikanet, og hvorfra mange nordmen vil ha ham i taknemlig erindring for den elskverdige imøtekommenhet, hvormed han har formidlet dem audiens hos Paven. Kammerherre Paus er ridder av St. Olavsordenen for sine verdifulle og sjeldne gaver til Nasjonalgalleriet. Han har også skjenket kunstgjenstander til St. Olavs- og St. Dominikus-kirkene i Oslo.

**— og derute:***Vatikanbyen.*

I mange meget ansette katolske blad er der blitt skrevet om en planlagt reformasjon av pavevalgene. Nu bringer «Deutsche Presse» i Prag en lengere artikkel hvori der gjøres opmerksom på det betydningsfulle faktum, at alle disse avisskriverier om dette emne inntil dato ikke er blitt dementert av «Osservatore Romano». Skulde man altså for alvor ha planer oppe om en slik reform må dette sees i forbindelse med den hl. Faders store tanke om å få en gjenforening i stand mellom den romerske Moderkirke og Orientens skismatiske Kirker. Sikkert er det at de Prelater, Patriarker og Archimandriter som tilhører den ortodokse Kirke i

Østen, og hvis apostoliske suksesjon er anerkjent av den katolske Kirke, er villig til å delta i et almindelig koncil efter innbydelse fra Paven i egenskap av romersk Primas. Lykkes det å få et slikt koncil i stand er dermed gjort det vesentligste skritt mot Unionen. Kardinalkollegiets rett til å velge Paven er en institusjon som har utviklet sig i århundredenes løp, men som — da den ikke er av guddommelig opprinnelse, kan bli forandret når høiere grunner taler for det. Blir imidlertid retten til å være med til pavevalget overdratt alle jordens biskoper, behøver det dog ikke å nødvendigjøre en forandring i Konklavets tekniske apparat, da alle lands episkopater kan la sig representere av en eller flere befullmektige. Bladet tilføier dog, at det forstår sig av sig selv, at alle slike meddelelser og alle kommentarer til dem foreløbig må mottas med det aller største forbehold.

*Italien.*

I slutten av juli vendte Karthäusermunker tilbake til sin berømte residens Certosa di Pavia. Det rettslige grunnlag for denne begivenhet er den overenskomst som er inngått mellom representanter for Karthäuserordenen og den italienske stat. Det av enhver kunstvenn kjente Certosa de Pavia blev grunnlagt i 1401 og var til 1782, hvor de jøsefinske klosterophevninger også blev gjennomført i Lombardiet, alltid bebodd av Karthäusere. 1843 vendte patrene tilbake, men måtte i 1881 av mangel på medlemmer opheve kommunivitetslivet. Siden den tid er Certosa di Pavia blitt bestyrt av staten som nasjonal kunstsatt. Efter den ovenfornevnte overenskomst, som er en følge av konkordatet av 1929, vedblir klostret fremdeles å være statseiendom, men det såkalte «store kloster» blir helt overdratt ordenen til benyttelse med klausulrett. Presbyteriet, det berømte Lavabo, refektoriet osv. skal stå åpen for besøk og blir forvaltet av museumsfolk. Utenfor den til gudstjeneste beregnede tid står likeledes kirken til fri besiktigelse. Dette er altså et forsøk på å forbinne kloster og museum. Foreløbig har bare seks patres tatt bopell på stedet.

*Holland.*

Erkebiskop Jansen av Utrecht har personlig ledet et nytt barmhjertighets-korstog. Allerede den første innsamlingsdag innbrakte det en sum av 20 000 riksmark som straks blev oversendt de lokale katolske krisekomiteer. Mange tusen herrer og damer, til dels av de øverste sociale kretser, har stillet sig til disposisjon for innsamlingen, men tallet på de nødlidende har også nu nådd en forferdelig høide, så effektive forholdsregler er nødvendige.

*Polen.*

Kardinal-erkebiskop Hlond av Posen har pålagt alle prester at de skal sørge for at den pavelige rundskrivelse om ekteskapet gratis utdeles til alle brudepar. De unge familier vil derved få klart fremsatt for sig alle de forpliktelses som et virkelig kristent ekteskap medfører og en effektiv motgift mot den ateistiske propaganda vil dermed spredes i de mange hjem på hvem Kirkens fremtid hviler.